

עין משפט
גור מוצה

עו:

חלון פרק שביעי עירובין

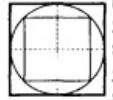
מסורת הש"ס

א ב מ"י פ"ג מכללת
עירובין הלכה ב:
ג ב מ"י פ"ג ט"ז
ד מ"י פ"ג ט"ז
ה ה"מ פ"ג ט"ז
ו פ"ג ט"ז

(א) סוכה ט"ז (ב) הלכות
פ"ג מ"י פ"ג ט"ז (ג)
(ד) הלכות ט"ז (ה) סוכה
ט"ז (ו) סוכה ט"ז (ז)
ח סוכה ט"ז (ט) סוכה
ט"ז (י) סוכה ט"ז

רבינו הגנאל

הא דאמרין מכרי כסה
יתר מרובע על העיגול
רביע, וכל אמתא בריבועא
אמתא ותרי חומשי
באלכסונוא בשיכור נבי
חומשא סגי פשוטה הוא,
אמר רב נתנן מתי
דווקא חלון בין שתי
הצירות הוא דבעינן בחור
עשרה, אבל חלון שבין
שני בתים אפי' למעלה
מעשרה מערבין אותו,
דביבתא כמאן דמלי דמי,
ומתיר רבא עליה מתא
דתיא אחר חלון שבין
שתי הצירות, ואחר חלון
שבין שני בתים, ואחר
חלון שבין שני עולות,
ואחר חלון שבין שני
גגין, ואחר חלון שבין שני
הצירות (ויורוין). כולן
בין חומשי רב נתנן
כי קמי אחר אחר אור
על דין, (אבל בחור
לא בעינן אלא בחצירות
וכיצעו בהן, שאין עולות
תיקנה, אבל בית וכיצעו
בו אפי' לעיל מעשרה.
כעא מינה ר' אבא מרב
נכנס לול פתח פתח
לעיליה צריך סולם קבוע
להחזיר להשתמש מזה
לה אלו, ואפסתי לה אין
צריך (ורא) (ורא) שא
מן דמי ולא שאל באמצע,
דמי, ואסיקנא אמר רב
אמר, ביחא כמאן דמלי
דמי, ואסיקנא אמר רב
ואחר סולם דראי אבוע
ערך, מתי כותל שתי
שתי הצירות נבנה ר' יהושע
ד' מ"י פ"ג ט"ז, ס"א,
אמר רב שתי רשויות
משוטטות בו ואסור לחזור
בו ואפי' כמלא נכסא.

על אמה דמרוכב יותר על העיגול
רביע ובריבוע הפנימי אין בו כי אם
ב' שהרי הוא מלוו של חלון דהיינו
מילתא פחות מן העיגול אלא שהש"ס
בסוכה ור' יוחנן דהכא א"טעו בדבריהם
והיו סבורים שעל היקף אמה
השחא אחי שפיר מה דנקט פלגא
דהכל קאי ארבעה חלון כלומר
עיגולא מגו ריבועא ריבועא כלומר
פתוח רביע מריבוע החלון ריבועא
מגו עיגולא פלגא ממה ששאר
צריכות החלון על ריבוע הפנימי
דהא נמי חזי של פנימי:

ובלבד

ש"א וירידו א"פטה.
דוקא לפי שאין פתח
בנייה שאין התצירות יכולין לערוב
יחד אבל אם יש פתח כמותל זה
ועירבו מותר להוריד ולהביא לבתים
מן החצר ומן הבתים מעלין על
הכותל ואחיה ומתי' דלא כר"ס
דלגדיה מותר להוריד ולהביא אע"ג
דלא עירבו דלמך לקמן (דף פט.) גגות
חצירות וקרפיות רשות אחת לכלים
ששבו בתוכן אי נמי אפילו כר"ס
אחיה ומתי' דלא למה להו לבתים הכי

ורבי' יוחנן אמר ברייני דיקסרי כו'. דקסרי אמתא כריבועא מרי
אמתא כאלכסונוא וליחא להך דדייני דיקסרי כדלמך נפ"ק
דסוכה (דף ט.) דהא קא חזינא דלאו הכי הוא שכל האורך והרוכב לא
הו אלא מרי אמה וע"ג דהתם מפרש ספיר מילתיה דר' יוחנן הכא
לא מתי' לאוקומי אלא כדייני דיקסרי
וכי הכי דלמך התם ליתא לדייני
דיקסרי ה"ל ליתא לדברי יוחנן דהכא
וקשה היאך טעו דייני דיקסרי הא
קא חזינן דלאו הכי הוא ועוד דמי
הכי דקאמר עיגולא מגו ריבועא
ריבועא דהיינו מכל הריבוע הכי
נמי היה להו למינקט ריבועא מגו
עיגולא חילתא מכל העיגול שהוא
פלגא מן הריבוע שצפנים או הו
להו למינקט עיגולא מגו ריבועא
חילתא מן העיגול שצפנים וי"מ
דדייני דיקסרי לא דברו אלא לענין
קרקע שמתוך הריבוע והעיגול
לענין זה דכריהא אמת ששכחשה
ריבוע ב' אמות על ב' אמות ותעשה
עיגול צפנים ב' על ב' ועוד ריבוע
נמוך העיגול תמלא

צריכות החלון ארבע
חצירות אמה על אמה
וכעיגול מתוך ריבוע
שלא חצירות של אמה
על אמה דמרוכב יותר על העיגול
רביע ובריבוע הפנימי אין בו כי אם
ב' שהרי הוא מלוו של חלון דהיינו
מילתא פחות מן העיגול אלא שהש"ס
בסוכה ור' יוחנן דהכא א"טעו בדבריהם
והיו סבורים שעל היקף אמה
השחא אחי שפיר מה דנקט פלגא
דהכל קאי ארבעה חלון כלומר
עיגולא מגו ריבועא ריבועא כלומר
פתוח רביע מריבוע החלון ריבועא
מגו עיגולא פלגא ממה ששאר
צריכות החלון על ריבוע הפנימי
דהא נמי חזי של פנימי:
ובלבד ש"א וירידו א"פטה.
דוקא לפי שאין פתח
בנייה שאין התצירות יכולין לערוב
יחד אבל אם יש פתח כמותל זה
ועירבו מותר להוריד ולהביא לבתים
מן החצר ומן הבתים מעלין על
הכותל ואחיה ומתי' דלא כר"ס
דלגדיה מותר להוריד ולהביא אע"ג
דלא עירבו דלמך לקמן (דף פט.) גגות
חצירות וקרפיות רשות אחת לכלים
ששבו בתוכן אי נמי אפילו כר"ס
אחיה ומתי' דלא למה להו לבתים הכי
איתא ברבי' כל גגות (לקמן דף ג.) וא"ת ולרבנן אמאי אסור להוריד
למטה להצר הא מודו רבנן דחצירות רשות לעצמן דלמך רב יהודה
בפרק כל גגות (לקמן דף ה.) כשתמלא לומר לדברי רבי מאיר כו'
לדברי הכמים גגות וחצירות רשות אחת וקרפיות רשות אחת ושם
פירש בקונטרס דמותר להוציא מחצר לחצר לרבנן והביא ראייה
מכרייהא מדתניא התם אנשי חצר ואנשי מרפסת כו' וליכא לומר
דעל גבי הכותל כיון דלא ניחא תשמישתא חשיב כקרקע ולהכי אסור
להוריד לרבנן דחצר וקרפף שתי רשויות הן דא"כ אפילו יש פתח
ביניהן ועירבו אסור להוריד למטה דאין עירוב מועיל לקרפף
שני (דף ג.) גבי מרע רוכו הרי הוא כגניה ואסור ואם כן מאי איריא כותל שצין שתי חצירות אפילו יש לו כותל שלו בחצירו
יחא אסור להשתמש על גבי אי חשיב קרפף ואומר ר"י דודאי לא מטעם קרפף הוא דלאסור אלא משום דאסרי אהרדי והא דשרו
רבנן מתחר לחזי היינו דוקא כשלא עירבה כל חצר לעצמה דלא שכימי מאני דבתים בחצר אבל עירבה כל חצר לעצמה
גורין דילמא אחי לחפוקי מאני דבתים להצר חצרות וכן מוכחא היא דלנשי חצר ואנשי מרפסת בפרק כל גגות (לקמן דף ג.) ורבי

הני מילי כעגולא. כדת רוחב דבר עגול הו טפה ודת רוחב עגול
אין רחבו אלא כאלמנעו ואין רוחב ד' כדת מרובע בעינן שרוב
בדפנותיו כמדת אלמנעו: כשיספר. היקף סגיא ד' היקף לכל רוח
דמרוכב: ס"מ. דקני כאלמנעו ריבועא לתימיה שימכר כעגולא דנפיק
מגו ריבועא כגון חלון מרובע ד' על
ד' היקפו שימכר וחי מעגלת מגואל
דלון רוחב ד' אלא כאלמנעו אית ליה
היקפא תריסר וטפי עליה מרובע
רביע: אכל. הכא דבעית למינקט ריבוע
ד' על ד' והיקפה שימכר ד' לכל
רוח כגו עיגולא לנד מאו דמדלית
מעגולא צעי היקפא טפי כדי למנקט
כגוויה מרובע דריבועא דהו ד' הן
ואלכסונו: **מכדי כל אמתא כו'.**
וסגי ליה להאי עגולא כפומיה דד'
טפחים ואלכסונו' כעגולא וכל דבר
עגול שזה מדת אלכסונו למדת אלמנעו
דהא אין לו זיוות כמה צעי למימיה
סומיה ד' ותמני חומשי דהו להו
חמשה ומלת חומשי וכי מקפת לעגולא
דהאי שיעורא כמה הוא היקפא
חמיסר פושטי ואשעת חומשי דהו
להו שימכר נבי חומשא: **ריבוע מגו**
עיגולא פלגא. צעי למשקל מיניה
פלגא דהאי שיעורא דפייס דהיינו
חילתא דמעיקרא דהו להו חמישא
מכ"ד ופשו להו שימכר דקנינא להו
דכל אלכסונוא הכי הו: ל"ט. דעתי
מוך עשרה: **צפין שני גגין.** ואליבא
דרבנן דלמרי נתנן (פ"ט.) כשם שדיווח
חלוקין למטה כך חלוקין למעלה דלא
מזי לטלטל מנגו זה לחדך בלא עירוב:
תרומא. להאי בתוך עשרה דקמי
משום חצירות: ופה אחד לי קמתי.
אלמא כולן שוין: **תרומא.** לאחד לי
דמשמע דכולן שוין אחרכעה על
ארבעה: **זים ועלייה של שני**
אדם. לול. ארובה כקרקעה העליה
והעליה גבוה מקרקע הבית מי למרי'
ביחא כמאן דמלי דמי והו כמאן דלא
גבוה עשרה ואין לחדך סולם קבוע
להיות שם כמקום הפתח להתיך
לערב זה עם זה או לא לחמיקן כמאן
דמלי וצעי סולם למימיה כפתח ביניהן
כדלמרי' כבידל מערבין (לעיל דף ט.):
סולם חרות פתח עליו: **מן הצד.**
בחלון שסככותל: **בתנ"י** כותל
שצין שפי חצירות. האי דנקט
רחב ארבעה משום סופא נקט ליה
דעתי למימיה היו כדלמך רשויות
אלו עולין מחלן ואוכלין ובלבד שלא

ירידו למטה דחשיב רשותא כאלפי נפשיה ולא מיטבל לא לגבי האי
ולא לגבי האי אבל לענין מיהו מיהו ככל דהו פומיה הו כמיהו ואין
מערבין אחד: **ובלבד שלא יורידו.** כדפירשית: **יומר כמאן.** הו
פירלה והו להו כולה כדיורי חצר אחת ואם עירבה כל אחת לעצמה הו
להו כחלוקין אח עירובין ואוסרין אלו על אלו: **גב' אויר ב' רשויות**
שולטות זו. כיון דלא חשיב למימיה רשות' בטיל לגבי תרייהו ורשות ב'
החצירות שולטות זו ואוסרין זו על זה ואפי' על ראש אסור לטלטל:
מעלין
אפילו מקרפף שלו אסור לטלטל לחצירו כדלמרינן לעיל בפרק
שתי רשויות אסור רב הו הוא כגניה ואסור ואם כן מאי איריא כותל שצין שתי חצירות אפילו יש לו כותל שלו בחצירו
יחא אסור להשתמש על גבי אי חשיב קרפף ואומר ר"י דודאי לא מטעם קרפף הוא דלאסור אלא משום דאסרי אהרדי והא דשרו
רבנן מתחר לחזי היינו דוקא כשלא עירבה כל חצר לעצמה דלא שכימי מאני דבתים בחצר אבל עירבה כל חצר לעצמה
גורין דילמא אחי לחפוקי מאני דבתים להצר חצרות וכן מוכחא היא דלנשי חצר ואנשי מרפסת בפרק כל גגות (לקמן דף ג.) ורבי

גליון הש"ס

נב' כ"חא כמאן רש"י
רש"י שנת דף ה ע"א:

הגהות הגר"א

[א] ויח' דיה ור"י כו'
דהכא טעם. י"ב וי' וי'
טעמו אלא שר"י אמר
הייקפו ר"ל כריבוע
היינו (ובל נתנן חובה
אחת ממ"ק) ואיך
האלכסון טעמו הוא ה'
טעמים וי' חומשי ורביע
חומש תמלא היקף ריבוע
היינו ר"ל טעמים וי'
חומשי. מ"ט טעמים
ומסור ר"ל היקף העיגול
כפירשי' אלא שפירשו לל'
אחד שהוא נקודת א"י
(מ"ט) ככ"ק גליון
המ"ט) ואף שמשע ק"ט
המשע הוא משע ק"ט
שיעור נטיל הקפה על
היתר ויחא ח"י חומשי:

מוסף רש"י

דבר מילי. דכתיב ג'
איתא רוחא שבת.
בעגולא. רוחב שבת.
כו והוא עגול. וכל עגול אין
רובו אלא כאלמנעו וסוכה
כמה מרובע יתר
על העגול רביע. חתי'
היא, והדברים נחלס'
לענין דלילת אמה עגולה
חוט של אמות חתומה.
ואמה חתומה צריכה חוט
ד' לנשיה. אמה לכל רוח
וסוכה ח' ובע"ז פ"ג ט"ז.
ה"מ עיגולא דנפיק
מגו ריבועא. אם היקפא
בתוך ש"ל אמה כקרקע
כריבוע תמלא כמות ארבע
חצירות ואם הית לחד
לעגול מכפנים ולהאי
קרקע ריבועי אמה עגול
בתו י"ב ומלא חלון יתר
על הפנימי רביע וסוכה
כל אמתא בריבוע
אמתא ותרי חומשי
באלכסונוא. כשאתא מוד'
אלכסון שלהם אמה חלל'
לכל אמה כריבוע חומשת
שני חומשי. כן שיעור
המס' (וסוכה ח'). עיגולא
מגו ריבועא ריבועא.
מפיק מן הריבוע כשאתא
עגול אה המרובע מתו
והיינו. ריבועא מגו
עיגולא פלגא. כשאתא
מרכב בתוך העיגול אמה
מולא מתו ח"י השיעור
השפיר כו דהיינו מילתא
דכוליה ש"ס ח'. אור
שתי רשויות שולטת
בו. דכיון דלא הו ד' על
ד' לא הו רשותא לנשיה
ויסולטין שיהיה נחמנו
דקמן פ"ג ט"ז. לא יזו בו.
כאלו, וכל ששן אלה יורד
הימנה לטל ולא יעלה מן
החצירות עליו לטל וכו'.